

LÄRARHANDLEDNING

Tisdagspiraterna

ESTRAD NORR

**TEATER
BARDA!**

REGION
JÄMTLAND
HÄRJEDALEN

Välkommen

Välkommen till Estrad Norrs föreställning *Tisdagspiraterna*. Följande material är tänkt att fungera som inspiration och stöd för dig som pedagog i samband med att du och din barngrupp ser föreställningen.

I materialet får du ta del av praktisk information om föreställningen och besöket, samt förslag på hur du som pedagog kan arbeta både inför och efter att ni tagit del av föreställningen. I slutet av materialet hittar du referenser och tips på material som kan användas i fortsatt arbete, samt information om vilka som varit med i arbetet med produktionen.

Har du några tankar eller frågor om lärarhandledningen är du varmt välkommen att höra av dig till scenkonstpedagog Linnea Lundberg. Har du övriga frågor om föreställningen kan du kontakta producent Camilla Rudolfsson.

Välkommen!

Linnea Lundberg, scenkonstpedagog

linnea.lundberg@regionjh.se

063-14 67 20

Camilla Rudolfsson, producent

camilla.rudolfsson@regionjh.se

063-14 67 21

Innehåll

INFÖR BESÖKET	1
Praktisk information	1
Att se en föreställning tillsammans	1
Förberedande arbete	1
De här personerna kommer ni att träffa	2
EFTER BESÖKET	4
Att samtala om en scenkonstupplevelse	4
Beskriva, tolka och reflektera	4
Litteratur och tv-serier kopplade till föreställningen	6
AVSLUTNINGSVIS	7
Referensmaterial	8
Medverkande Tisdagspiraterna	9
Kontaktuppgifter	9
Tack	9

Inför besöket

Nedan följer praktisk information om föreställningen samt förslag på förberedande arbete som du kan göra med din barngrupp.

Praktisk information

Tisdagspiraterna är cirka 30 minuter lång och spelas hos er. Ni kommer att träffa fyra skådespelare: Bianca, Maria, Sebastian och Simon. Med på turnén är också Camilla, som regisserat och koreograferat föreställningen och sköter tekniken. Bilder på de fem hittar du på följande två sidor.

Att se en föreställning tillsammans

Barn reagerar ofta impulsivt och direkt på scenkonstupplevelser. Skådespelare är vana vid det, så du som pedagog behöver inte vara rädd för att barnet ska störa genom sina reaktioner. Däremot är det viktigt att du finns med under föreställningen och delar upplevelsen med barnen. Du känner din grupp bäst, och självklart kan du behöva ingripa om det uppstår konflikter mellan barnen under föreställningens gång. Men var försiktig med att hyssja – det är tillåtet att reagera på det som händer på scenen!

Förberedande arbete

Det är inte nödvändigt att göra ett stort förarbete inför att ni ska se föreställningen, men kan det vara bra att förbereda barnen på vad som ska hända: ni kommer att få besök på förskolan, det kommer att vara teater och musik, och så vidare. Använd gärna det här materialet för att exempelvis visa bilder på vilka det är som kommer till er. Kanske behöver ni prata om vad teater är. Vad är det till exempel för skillnad mellan film och teater?

De här personerna kommer ni att träffa

Vera (spelad av Bianca)

Kapten Skraj (spelad av Sebastian)

Lisa Hajfena (spelad av Maria)

Hugo Åltand (spelad av Simon)

Camilla (regisserar,
koreograferar och
sköter tekniken)

Foto samtliga porträtt: Sandra Lee Pettersson.

Bild från föreställningen. Foto: Sandra Lee Pettersson.

Efter besöket

En scenkonstupplevelse ger många nya intryck och väcker ofta tankar och funderingar hos publiken. Nedan följer tips och förslag på hur ni kan bearbeta upplevelsen.

Att samtala om en scenkonstupplevelse

En teaterföreställning byggs upp av många olika delar. Förutom skådespelarnas gestaltning kan scenografi, kostym, mask, ljus och ljud ge starka intryck. För barn kan ofta visuella intryck hamna i fokus i eftersamtal. Ibland kan det till och med vara så, att något som *inte* varit en del av föreställningen hamnar i fokus:

En grupp förskolebarn (4–5 år) var på dockteater och såg en föreställning om en liten gris och en råtta. Barnen hade tidigare hört sagan om De tre grisarna och vargen. [...] I samtalen med barnen efter föreställningen är vargen (som inte fanns med i föreställningen!) en figur som gjorde starkt intryck: ”Det var en varg med och det var en snäll varg. Han hade en sån lång näsa som vargar brukar ha.” säger en pojke som i sin fantasi förvandlade råttan till varg. ”Vargen stack in nosen – bara nosen syntes till” sade en annan pojke som hade vargen levande i sin tankevärld från teatern. En liten flicka insåg att vargen inte kom – dessvärre: ”Vargen var vilse i skogen. Den skulle varit med för att det handlar om en varg.” (Ur *Att öppna nya världar: en handledning om att gå på teater och dans med barn i förskola och skola*, Helander & Ljungdahl, 2017.)

Som vuxen är det lätt att tänka att barnen inte har förstått berättelsen, när det dyker upp tolkningar i likhet med dem som citatet beskriver. Men ett barns uppfattning av en föreställning kan utgöra en stark konstupplevelse, även om den skiljer sig från hur du som vuxen uppfattat verket. Försök därför att vara öppen för alla möjliga olika tolkningar av föreställningen – varje persons upplevelse är unik, och i det här sammanhanget finns det inga rätt eller fel!

Beskriva, tolka och reflektera

Det finns många olika sätt att prata om en konstupplevelse på. Här följer en beskrivning av en samtalsmodell som är uppdelad i tre steg: beskriva, tolka och reflektera. Modellen är till som ett stöd för dig som pedagog och du väljer själv om och hur du vill använda den.

Lästips!

För dig som vill läsa mer om att prata om scenkonstupplevelser med barn och unga rekommenderas Riksteaterns skrift *Att öppna nya världar* samt Regionteater Västs material *Prata scenkonst – en enkel metod för klassrummet*. Båda texterna finns tillgängliga digitalt. Mer info om texterna hittar du under rubriken *Referensmaterial*.

För att undvika att hamna i omdömen som ”bra” och ”dåligt”, kan ni börja med att tillsammans *beskriva* vad ni har sett: Vilka färger kommer ni ihåg? Vilka ljud hörde ni? Vad fanns med på scenen?

Efter att ha beskrivit vad ni minns från föreställningen kan ni gå vidare till att *tolka* intrycken. Barn kan ofta komma med frågor efter en föreställning: Varför gjorde de så? Varför hände det? Varför såg det ut så? När det är dags att tolka en scenkonstupplevelse kommer frågan ’varför’ väl till pass. Istället för att själv försöka besvara den – ställ frågan tillbaka till din barngrupp: Varför tror ni att de gjorde så? Varför tror ni att just det hände? Varför tror ni att det såg ut så?

Efter att ha fokuserat på tolkning, går det att gå vidare till att *reflektera* mer fritt – vad väckte föreställningen för känslor och associationer? Var det något i föreställningen som du kände igen dig i? På vilket sätt? Var det något som var läskigt? Roligt? Sorgligt? Finns det något som du skulle vilja förändra i föreställningen och i så fall varför?

Bild från föreställningen. Foto: Sandra Lee Pettersson.

Litteratur och tv-serier kopplade till föreställningen

Föreställningen *Tisdagspiraterna* bygger på boken med samma titel skriven av Daniel Edfeldt, med bilder av Bettina Johansson. Boken finns att låna på några av biblioteken i Jämtland Härjedalen, bland annat som elektronisk resurs på Östersunds bibliotek. Vill ni läsa mer om Vera på förskolan finns även boken *Tisdagskossan* av samma författare, som går att låna via samtliga bibliotek i länet.

Vill ni fortsätta att utforska pirattemat? Här följer läs- och filmtips. Mer information om verken hittar du under rubriken *Referensmaterial*.

- I bokserien *Piraterna* av Karin Frimodig, Sara Berg och Maria Poll får vi följa piraterna Ragnhild Rysare, Tilde Träben, Helle Hajtand, Samira Svärdslukare, Katinka Krok, Olga Os och Marulks-Mia på äventyr. Böcker i serien finns att låna på de flesta bibliotek i Jämtland Härjedalen. Boken *Piraterna och regnbågsskatten* finns även att lyssna på som radioteater på UR Play.
- Serien *Peek Zoo* utspelar sig på ett zoo. I avsnittet *Herr Peek lär sig sina repliker* övar herr Peek repliker inför en föreställning där han ska spela pirat. Det visar sig att hans piratröst kan skrämman slag på både människor och djur.
- *Livet i bokstavslandet* är ett program som på ett lekfullt sätt undersöker olika bokstäver. I avsnittet *Det kommer pirater!* ligger fokus på bokstaven P.

Avslutningsvis

Det här materialet har skapats som ett stöd för dig som pedagog. Förhoppningen är att det ska inspirera till samtal, reflektion och lek tillsammans på förskolan.

Har du några frågor om lärarhandledningen är du varmt välkommen att höra av dig till scenkonstpedagog Linnea Lundberg. Har du övriga frågor om produktionen kan du kontakta producent Camilla Rudolfsson. Kontaktuppgifter finner du i slutet av handledningen.

Vi hoppas att du och din barngrupp har fått en givande scenkonstupplevelse!

Bild från föreställningen. Foto: Sandra Lee Pettersson.

Referensmaterial

Berg, A. (2023). *Prata scenkonst: En enkel metod för klassrummet. Om konst, strukturerande samtal och läroplanen*. Borås/Uddevalla: Regionteater Väst. Finns att ladda ned som PDF från <https://www.regionteatervast.se/foer-laeraren/prata-scenkonst/>

Frimodig, K., Berg, S. & Poll, M. (2015). *Piraterna och regnbågsskatten*. Linköping: Olika. Finns inläst som radioteater på <https://urplay.se/program/202840-smasagor-piraterna-och-regnbagsskatten>

Helander, K. & Ljungdahl, C. (2017). *Att öppna nya världar: En handledning om att gå på teater och dans med barn i förskola och skola*. Stockholm: Riksteatern. Finns att ladda ned som PDF från <https://www.riksteatern.se/barn-och-unga/larare/lararhandledningar/>

Livet i Bokstavslandet: Det kommer pirater! [Tv-program]. (2013). Sverige: Sveriges Utbildningsradio AB.

Peek Zoo: Herr Peek lär sig sina repliker [Tv-program]. (2019). Sverige: Sveriges Utbildningsradio AB.

Medverkande Tisdagspiraterna

Förlaga Boken *Tisdagspiraterna* med text av Daniel Edfeldt och bilder av Bettina Johansson

Manus, regi och koreografi Camilla Edfalk

Skådespelare Sebastian Bergström, Maria Eurenus, Bianca Halvarsson-Wedin, Simon Näsström

Musik Urban Hedin

Scenografi Jens Gustavson

Kostym och mask Camilla Edfalk, Sally Langford

Scenkonstpedagog, lärarhandledning Linnea Lundberg

Kommunikatör Nina Fridell

Fotograf Sandra Lee Pettersson

Producent, affisch Camilla Rudolfsson

Konstnärlig ledare Karl Seldahl

Scenkonstchef Malin Hülphers

Kontaktuppgifter

Linnea Lundberg, scenkonstpedagog
linnea.lundberg@regionjh.se
063-14 67 20

Camilla Rudolfsson, producent
camilla.rudolfsson@regionjh.se
063-14 67 21

Tack till

Referensgrupperna från förskolorna Bäckén och Balders hage i Östersund.

TEATER BARDA!

Teater Barda är en scenkonstgrupp där skådespelarna består av personer med funktionsvariationer. Gruppen vill skapa kvalitativ scenkonst som på ett seriöst sätt framhäver skådespelarnas unika uttryck och färdigheter som scenkonstnärer och samtidigt integrerar dem i ett professionellt yrkesliv.

Vill du veta mer om Teater Barda, eller kanske boka en workshop eller föreläsning? Kontakta verksamhetsledare Camilla Edfalk.

Telefon: 072 – 243 13 05

E-post: camilla.edfalk@ostersund.se

Estrad Norr – Scenkonst i Jämtland Härjedalen